

Tartu Linnavalitsus
lv@raad.tartu.ee

Teie 12.04.2024 nr 21.3-1.2/02960/
Meie 20.05.2024 nr 1.2-5/971-2

Rahvastikuregistri seaduse rakendamisest

Tartu Linnavalitsus pöördus Siseministeeriumi ja Sotsiaalministeeriumi poole küsimusega rahvastikuregistri seaduse (RRS) rakendamispraktika kohta, mis puudutab hoolekandetasutuses viibimise ajal elukoha andmete muutmist.

Sotsiaalhoolekande seaduse (SHS) § 5 lõike 1 kohaselt on abivajajavale inimesele kohustatud sotsiaalteenuste, sotsiaaltoetuste, vältimatu sotsiaalabi ja muu abi andmist korraldama tema rahvastikuregistrisse kantud elukohajärgne kohaliku omavalitsuse üksus (KOV). RRS § 65 lõike 1 kohaselt esitab isik rahvastikuregistrisse kandmiseks selle elukoha aadressi, kus ta alaliselt või peamiselt elab. Seejuures on igal inimesel õigus otsustada, kus ta elada soovib ja samal ajal ka kohustus tagada registris elukoha andmete õigsus. Elukoha muutumisel tuleb muuta ka elukoha andmed rahvastikuregistris. Siiski ei ole RRS § 70 lõike 2 punkti 2 kohaselt isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha aadressi muutmise aluseks isiku asumine ööpäevaringset sotsiaalteenust osutavasse hoolekandetasutusse. Kuna hoolekandetasutuse puhul on tegemist ajutise sotsiaalteenuse osutamise kohaga, aga mitte isiku püsiva elukohaga, siis hoolekandetasutuse aadressi isiku elukohaks ei märgita. Kui isik on asunud ööpäevaringset sotsiaalteenust osutavasse hoolekandetasutusse kauemaks kui kolmeks kuuks, siis kantakse rahvastikuregistrisse hoolekandetasutuse aadress isiku viibimiskoha aadressina (RRS § 96 lg 1 p 1).

Isiku elukohaandmete rahvastikuregistrisse kandmisega kaasnevad elukohajärgsele KOV-ile õigusaktidest tulenevad kohustused isikule toetuste, teenuste ja muude hüvede võimaldamiseks. See on ka mõistlik ja kooskõlas SHS § 3 lõike 1 punktis 6 sätestatud põhimõttega tagada inimesele vajalikud teenused ja toetused kõige kättesaadavamal moel. Väljaspool kodu osutatavat ööpäevaringset üldhooldusteenust (edaspidi *üldhooldusteenus*) saadakse üle Eesti, mitte vaid elukohajärgse KOV-i territooriumil või isegi selle läheduses. Üldhooldusteenuse saamisel võib isikul tekkida vajadus saada oma elukohajärgsest KOV-ist täiendavat abi, näiteks sotsiaaltransporditeenust või mõnda ühekordset toetust. Üldhooldusteenuse saamine elukohast kaugemal ei muuda isiku elukohajärgse KOV-i kohustust tagada isikule vajalikku abi. Kui isik vajab mõnda täiendavat sotsiaalteenust, siis saab vajalikku abi tagada ka SHS § 5 lõikes 3 sätestatu kaudu – abi korraldab KOV, kelle haldusterritooriumil isik abi vajamise ajal viibib, kooskõlastatult isiku rahvastikuregistrisse kantud elukoha järgse KOV-iga. Seda põhimõtet toetab ka sotsiaalseadustiku üldosa seaduse § 9, mille kohaselt peavad hüvitisi andvad asutused ja isikud tegema omavahel koostööd isikut vähim koormaval viisil. Kuigi isiku elukohajärgne KOV vastutab isiku abistamise eest, võib ta teenuse osutamise omavahelisel kokkuleppel delegeerida isiku viibimiskoha järgsele KOV-ile, kandes vajadusel sellega kaasnevad kulud. Näiteks ei ole mõistlik, et Tartu sotsiaaltransporditeenuse osutaja sõidaks Maardusse, et viia isik Põhja-Eesti Regionaalhaiglasse. Kui isikul või tema ülalpidajal ei ole sotsiaaltransporditeenuse eest

võimalik tasuta, abistab rahaliselt Tartu linn. Kohustus transporti korraldada on ka üldhooldusteenust pakkuval asutusel (sotsiaalkaitseministri 19.06.2023 määruse nr 36 § 2 lg 7 p 5), abistades teenust saavat isikut takso või sotsiaaltransporditeenuse tellimisel või osutades transporti üldhooldekodu poolt. Sellisel juhul võib isiku elukohajärgse omavalitsuse kohustus piirdudagi üksnes vaid rahalise abiga, et katta transpordikulud.

Riigikohus on 9. detsembri 2019. a otsuses asjas nr 5-18-7, p-s 137 asunud seisukohale, mille kohaselt ei ole omavalitsusüksusel kohustust korraldada sotsiaalteenuste osutamist neile registrijärgsetele elanikele, kes tegelikult elavad mõne teise omavalitsusüksuse territooriumil, kuid see ei puuduta neid isikuid, kes viibivad teise KOV-i territooriumil sotsiaalteenuse saamise tõttu. Esiteks ei ole KOV kohustatud sotsiaalteenuseid osutama vaid oma territooriumil, vaid võib seda teha isikule sobivas kohas ka teise KOV-i territooriumil. Teiseks ei saa teise KOV-i territooriumil sotsiaalteenust saavat isikut pidada seal püsivalt elavaks, kuna RRS kohaselt ei ole tegemist mitte isiku elukohaga, vaid isiku viibimiskohaga, ja seetõttu ei saa isik reeglina muuta hoolekandetasutuses viibides ka oma elukohaandmeid.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Hanna Vseviov
asekantsler

Ketri Kupper 5913 9135
Ketri.Kupper@sm.ee

Alice Sündema 5911 1796
Alice.Syndema@sm.ee